

Õiguskantsler

Hr Marko Pomerants
Keskkonnaministeerium
keskkonnaministeerium@envir.ee

Teie nr

Meie 13.04.2016 nr 6-1/150314/1601578

Jahitunnistuse kehtivuse peatamise regulatsioon

Austatud härra keskkonnaminister

Õiguskantsleri poole pöördunud avaldaja tõstas küsimuse [JahiS](#) § 37 lg 1 punktis 2 ette nähtud jahitunnistuse kehtivuse peatamise regulatsiooni kooskõlast põhiseadusega. Avaldaja tajus tema jahitunnistuse kehtivuse peatamist teistkordse karistusena teo eest, milles oli Keskkonnainspeksioon (KKI) teda juba väärteomenetluses rahatrahviga karistanud. Avaldaja arvates ei ole [JahiS](#) § 37 lg 1 p 2, mis nõuab jahitunnistuse kehtivuse peatamist, kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

Leian, et jahitunnistuse kehtivuse peatamise regulatsioon vajab parandamist, sest jahiseaduse jahitunnistuse kehtivuse peatamise otsustamise kohta käivate sätete loogika ja nende seos jahitunnistuse kehtivuse peatamist puudutavate karistuseseadustiku sätetega on ebaselge.

Sellest ei tulene siiski, et [JahiS](#) § 37 lg 1 p 2 on vastuolus põhiseadusega. Palun Keskkonnaministeeriumil kaaluda regulatsiooni õigusselguse huvides jahiseaduse ja teiste õigusaktide täpsustamist.

[JahiS](#) § 37 lg 1 p 2 alusel jahitunnistuse kehtivuse peatamine riivab inimese üldist vabaduspõhiõigust, mis on sätestatud Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) § 19 lõikes 1. Jahitunnistuse kehtivuse peatamise eesmärgiks on vältida jahiseaduse nõuete rikkumisi või viia need miinimumini. Teatud ajaks jahipidamise piiramisega (puudub jahipidamisõigust tõendav dokument) soovitakse kaitsta keskkonda, seeläbi aga ka avalikku huvi inimväärsele elamiskeskkonnale ning lõppastmes inimest ennast.¹ Keskkonnaohu tõrjumine on seega kahtlemata oluline ja legitiimne eesmärk.

Jahiseaduse nõudeid rikkunud inimese jahipidamise piiramine on abstraktselt keskkonna kaitsmisel sobiv abinõu. Samas ei saa avaldaja juhtumi näitel siiski välistada küsimust jahitunnistuse kehtivuse peatamise vajalikkusest ja mõõdukusest.

¹ [RKKK otsus nr 3-1-1-35-08, p 24](#); [otsus nr 3-1-1-67-14, p 58](#).

[JahiS](#) § 37 lg 1 p 2 puudutab [JahiS](#) §-des 50-63 sätestatud väga erineva tõsidusastmega väärtegusid. Seega mõjutatakse inimest jahinõuete rikkumisel lisaks väärteo korras rahatrahvi või arestiga karistamisele igal juhul ka jahitunnistuse kehtivuse peatamisega. Riigikogul on selles osas, kuidas õigushüvesid kaitsta ja teatud rikkumistele reageerida, avar otsustusruum. Nii ei ole väärteomenetlusele järgnev väärnamatu järelm haldusmeetme näol iseenesest välistatud.² Samas peab selline haldusmeede arvestama proportsionaalsuse põhimõttega.

[JahiS](#) § 37 lg 1 p 2 annab EJS-le kaalutusõiguse otsustada, kui pikaks ajaks vahemikus 1 päev kuni 3 aastat jahitunnistuse kehtivus peatada. Tegemist on avara kaalutusruumiga, mis võimaldab otsustajal konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades langetada ka inimese õigusi minimaalselt riivavaid otsuseid (nt mõnepäevane jahitunnistuse kehtivuse peatamine).

Seetõttu ei ole säte ilmselgelt ebaproportsionaalne.

Samas, vaadates [JahiS](#) § 37 lg 1 p 2 koos jahiseaduse ja karistusseadustiku teiste sätetega, tõusetuvad mitmed küsimused jahiseaduse loogikast.

Esiteks näeb jahiseadus ette selle nõuete rikkumise järelmina karistuse ja haldusmeetme kohaldamise. Nende menetluste läbiviimise eest vastutavad vastavalt KKI ja EJS.

Jahiseadus ei sätesta tähtaega, mille jooksul tuleb KKI-l jahiseaduse järgi karistatud isikute kohta kogutud andmed saata EJS-le jahitunnistuse kehtivuse peatamise otsustamiseks. Kui tähtaega pole määratud, siis tuleb asutusel teha säärane toiming mõistliku aja jooksul.

KKI saatis avaldaja andmed EJS-le 4 kuud pärast väärteoasjas otsuse jõustumist, mida ei saa pidada mõistlikuks ajaks. Sellistele KKI-i viivitustele on viidatud ka kohtupraktikas.³ Jahitunnistuse kehtivuse peatamiseks vajalike andmete olulise viivitusega saatmine võib mõjutada EJS-i langetatava otsuse proportsionaalsust ning luua olukorra, kus inimene tajub protsessi mitmekordse karistamisena.

Avaldajaga sarnaste olukordade vältimiseks ning inimeste põhiõiguste paremaks tagamiseks palun Keskkonnaministeeriumil kaaluda jahiseaduse või alamate õigusaktide täpsustamist osas, mis puudutab asutuste vahelise info liikumist. Võimalusena väärrib kaalumist ka jahitunnistuse kehtivuse peatamise menetluse läbiviimise pädevuse andmine kohtuvälisele menetlejale – nt KKI-le.

Teiseks annab [JahiS](#) § 37 lg 1 EJS-le kaks sisuliselt erinevat funktsiooni.

[JahiS](#) § 37 lg 1 p 1 järgi peatatakse jahitunnistuse kehtivus kuni kolmeks aastaks, kui tunnistuse saanud isiku suhtes on jõustunud jahipidamisõiguse äravõtmise otsus, s.t [KarS](#) § 52 alusel kohtu määratud lisakaristus. Siinkohal tegutseb EJS sarnaselt Maanteeametile juhtimisõiguse äravõtmisel, n-ö vormistab kohtuotsuses märgitud – võtab jahitunnistuse hoiule, teeb jahitunnistuse kehtivuse peatamise kohta märke vastava(te)sse registri(te)sse/andmebaasi(desse) jmt.⁴

² Vt nt [RKPJK otsus nr 3-4-1-16-08](#).

³ Vt nt Tallinna Halduskohtu otsus nr 3-08-2017, Tartu Halduskohtu otsus nr 3-07-2577. www.riigiteataja.ee.

⁴ Vt ka [RKKK otsus nr 3-1-1-5-16](#).

Lisaks sellele on aga [JahiS](#) § 37 lg 1 punktis 2 sätestatud EJS-l sisuliselt võrdväärne jahitunnistuse kehtivuse peatamise otsustamise õigus, mis on [KarS](#) §-ga 52 antud kohtule jahipidamise reeglite rikkumisega seotud kuriteo eest lisakaristuse määramisel. Erinevalt kohtust teeb EJS otsuse haldusmenetluses.

Niisiis peatab EJS väärteo järelmina jahitunnistuse kehtivuse alati ka kõige väiksema jahiseaduse rikkumise korral. Samas jahipidamise reeglite rikkumisega seotud kuriteo tagajärjena ei pruugi kohus jahipidamisõigust üldse piirata.

Leian, et jahiseaduse jahitunnistuse kehtivuse peatamise otsustamise sätete loogika ja nende seos karistusseadustiku sätetega on ebaselge.

Eelnevast ei tulene küll, et [JahiS](#) § 37 lg 1 p 2 on vastuolus põhiseadusega⁵, kuid palun Keskkonnaministeeriumil välja toodud küsitavusi analüüsida ja vajadusel koostada seaduseelnõu jahiseaduse õigusselgemaks muutmiseks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: Keskkonnainspektsioon,
Eesti Jahimeeste Selts.

Ksenia Žurakovskaja-Aru 693 8404
Ksenia.Zurakovskaja-Aru@oiguskantsler.ee

⁵ [RKÜK otsus nr 3-4-1-3-07, p 50.](#)